

**ต้นทุนและผลตอบแทนการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มจักสานบ้านเมะหลวง อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง**
**Costs and Returns of Community Enterprises in Plastic Lines Weaving of
Ban Mohluang, Mae Moh District, Lampang Province**

อนงค์วรรณ อุปประดิษฐ์

Anongwan Upredit

อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง

Lecturer, Bachelor of Accountancy Program, Lampang Intertech College

อีเมล: pont_an@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

22 กันยายน 2566

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

13 ธันวาคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

23 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านเมะหลวง อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกจากวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านเมะหลวง อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง จำนวน 7 ราย ใช้วิธีสถิติพรรณนา นำข้อมูลมาวิเคราะห์ต้นทุน รายได้จากการจำหน่าย กำไรขั้นต้นและจุดคุ้มทุน ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนของการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกต่อหน่วยเท่ากับ 214.11 ประกอบด้วย วัสดุดิบ 48 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 22.42 ค่าแรงงาน 166 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 77.53 และค่าใช้จ่ายการผลิต 0.11 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 0.05 มีรายได้จากการจำหน่ายใบละ 250 บาท จำนวน 2 หน่วยต่อวัน เท่ากับ 500 บาท ต้นทุนของการสานต่อวัน เท่ากับ 428.22 บาท คิดเป็นกำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายต่อวัน เท่ากับ 71.78 บาท รายได้จากการจำหน่ายต่อเดือน 15,000 บาท ต้นทุนของการสานต่อเดือน เท่ากับ 12,846.60 บาท คิดเป็นกำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายต่อเดือน เท่ากับ 2,153.40 บาท มีจุดคุ้มทุนอยู่ที่ 2.33 ใบ คิดเป็นเงิน 582.50 บาท

คำสำคัญ: ต้นทุน, ผลตอบแทน, กระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก

ABSTRACT

This purpose of the study was to study cost and return of community enterprises in plastic lines weaving of Ban Mohluang, Mae Moh District, Lampang Province. It is a qualitative research. The data were collected through an in-depth interview with 7 makers of community enterprises in plastic lines weaving of Ban Mohluang, Mae Moh District, Lampang Province. The data were analyzed through descriptive statistics including cost, income for sale, net profit, and breakeven point. The results of the study showed that total cost of plastic lines weaving

per unit was 214.11 baht, for raw materials 48 baht per unit or 22.42 percent, labor cost 166 baht per unit or 77.53 percent, manufacturing overhead cost 0.11 baht per unit or 0.05 percent, trading plastic lines weaving 250 baht per unit and per day was 500 baht, cost of plastic lines weaving per day 428.22 baht, gross profit per day was 71.78 baht, trading plastic lines weaving per month was 15,000 baht, cost of plastic lines weaving per month 12,846.60 baht, gross profit per month was 2,153.40 baht as well as breakeven point was 2.33 unit equally 582.50 baht.

Keywords: Cost, Returns, Plastic Lines Weaving

บทนำ

เศรษฐกิจชุมชนมีความสำคัญมากสำหรับประเทศกำลังพัฒนา เพราะถ้าหากเศรษฐกิจชุมชนมีความมั่นคง แข็งแรงก็จะส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศมีความมั่นคง แข็งแรงตามไปด้วย การส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในระดับภูมิภาคและท้องถิ่นเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน การบริหารจัดการของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนทำให้เกิดวิสาหกิจในชุมชนและการสร้างผลิตภัณฑ์ของชุมชน สามารถสร้างงานสร้างรายได้ซึ่งธุรกิจที่ประสบผลสำเร็จได้จะต้องมีปัจจัยเกื้อหนุนทางด้านการผลิตและการตลาด ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานด้านเงินทุน การนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมมาใช้ในการสร้างสรรค์เพื่อสร้างคุณค่าของผลิตภัณฑ์ (พวงทอง วรณิเวชศิลป์ และคณะ, 2561) โดยที่การพัฒนาจะต้องมุ่งเน้นทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กันไป ด้านเศรษฐกิจคือ การแก้ปัญหาความยากจน โดยการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ลดหนี้สิน ด้านสังคมคือ การพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในชุมชนให้ปราศจากความขัดแย้ง มีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกันทำให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการวิสาหกิจชุมชนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (เสรี พงศ์พิศ, 2552)

การจักสานเป็นภูมิปัญญาที่เป็นพื้นฐานของสังคมไทยซึ่งสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ โดยในอดีตได้มีการใช้ไม้ไผ่ ใบจาก ใบลาน มาทำตะกร้า กระบุงหรือของใช้สอยในครัวเรือนเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากวัตถุดิบธรรมชาติที่นำมาใช้มีจำนวนลดลงและหายากขึ้น ทำให้ชุมชนมองหาวัสดุใหม่ที่สามารถนำมาใช้ทดแทนประกอบกับยุคสมัยได้เปลี่ยนแปลงไปรูปแบบการใช้งาน ทำให้รูปแบบผลิตภัณฑ์ย่อมต้องมีการปรับเปลี่ยนให้รับกับความเปลี่ยนแปลงจึงมีการปรับใช้พลาสติกเส้นที่มีสีสวยงาม มีความคงทนและสามารถดัดแปลงให้มีรูปทรงที่หลากหลายมาใช้แทนไม้ไผ่หรือวัสดุธรรมชาติซึ่งกำลังจะหมดไป(ณัฐนรี ขำเอี่ยม, 2557) การนำเส้นพลาสติกมาใช้ทำเป็นกระเป่าสานนั้นก็ถือว่าตัวเลือกที่ดี เพราะมีข้อดีหลากหลายเมื่อเทียบกับกระเป่าหรือเครื่องจักสานชนิดอื่นที่ใช้วัสดุทางธรรมชาติ ข้อดีของการใช้กระเป่าสานจากเส้นพลาสติก เช่น ทำความสะอาดได้ง่าย สวยงาม แข็งแรง ใช้งานได้ดีกว่าถุงพลาสติก อีกทั้งสามารถยังใช้เป็นสื่อรณรงค์เสริมสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมได้อย่างกว้างขวาง (ฐิติกรกัณ โปตะวนิช และวลัยกร ก้านลาย, 2565) ซึ่งกลุ่มจักสานบ้านเมะหลวง อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง เป็นกลุ่มที่มีฝีมือด้านการสานกระเป่าจาก

เส้นพลาสติก เนื่องจากทางเทศบาลตำบลแม่มาะได้เข้ามาให้ความรู้ด้านการสานกระเป่าเพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้ มีการพัฒนาการออกแบบการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด กลุ่มได้สานกระเป่าในขนาดที่มีความหลากหลาย โดยขนาดที่เป็นที่นิยมจะอยู่ที่ขนาดกลาง (16*32*27 เซนติเมตร) เนื่องจากมีขนาดที่เหมาะสมสามารถใส่ของได้หลากหลายและใช้แทนถุงผ้าได้ แต่กลุ่มจักสานยังขาดความเข้มแข็งและไม่ยั่งยืน ขาดการต่อยอดผลิตภัณฑ์ เนื่องจากความช่วยเหลือที่ได้รับจากหลายหน่วยงานมักจะเป็นการให้เงินทุน สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นการช่วยเหลือที่ไม่ค่อยตรงประเด็นนัก เพราะสิ่งที่ชุมชนต้องการเป็นอย่างมาก คือเรื่องการบริหารจัดการในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การคิดต้นทุน วิธีการทำการตลาดและการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้กลุ่มจักสานกระเป่าสานจากเส้นพลาสติกไม่มีการจัดทำบัญชี ทำให้ไม่ทราบต้นทุนและผลตอบแทนที่แท้จริง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการสานกระเป่าจากเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มจักสานบ้านมาะหลวง อำเภอแม่มาะ จังหวัดลำปาง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนที่แท้จริงและนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์การจักสานให้มีการผลิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสืบสานภูมิปัญญาของคนในชุมชนและป้องกันมิให้สูญหาย ตลอดจนเป็นการเพิ่มรายได้อันนำไปสู่คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของสมาชิกและเป็นแหล่งสร้างอาชีพให้คนในท้องถิ่นสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการสานกระเป่าจากเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านมาะหลวง อำเภอแม่มาะ จังหวัดลำปาง

กรอบแนวคิดการวิจัย

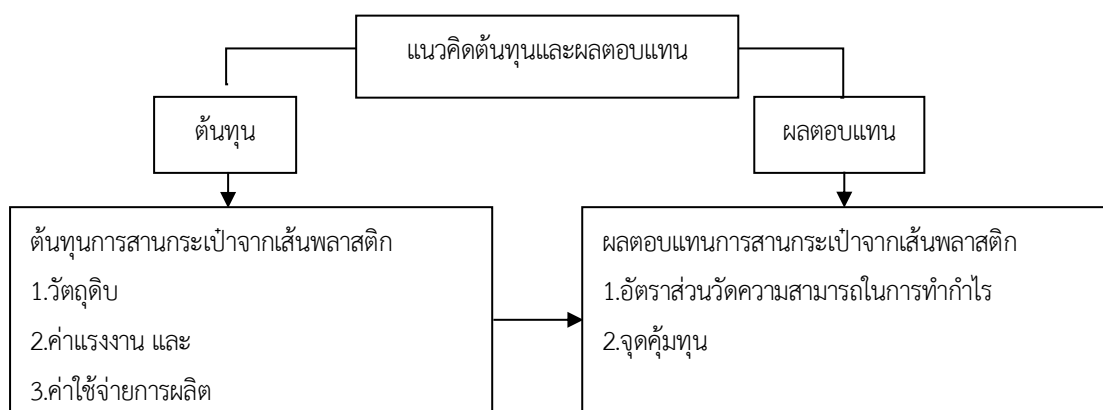
แนวคิดต้นทุนสินค้าตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 2 เรื่อง สินค้าคงเหลือ (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2566) ที่มีการประกาศใช้ โดยกิจการต้องเริ่มถือปฏิบัติในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป สินค้าคงเหลือหมายถึง สินทรัพย์ซึ่ง มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ 1) ถือไว้เพื่อขายตามลักษณะการประกอบธุรกิจตามปกติของกิจการ 2) อยู่ในระหว่างกระบวนการผลิตเพื่อให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อขาย หรือ 3) อยู่ในรูปของวัตถุดิบหรือวัสดุที่มีไว้เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าหรือให้บริการ โดยต้นทุนของสินค้าคงเหลือ (ราคาทุน) ประกอบด้วย 1) ต้นทุนในการซื้อ ประกอบด้วยราคาซื้อ ออกรักษาเข้า และภาษีอื่น (สุทธิจากจำนวนที่ กิจการจะได้รับคืนในภายหลังจากหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บภาษี) รวมทั้งค่าขนส่ง ค่าขนถ่าย และต้นทุนอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาซึ่งสินค้าสำเร็จรูป วัตถุดิบ และบริการ 2) ต้นทุนแปลงสภาพ ประกอบด้วย ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสินค้าที่ผลิต เช่น ค่าแรงงานทางตรง รวมถึงค่าใช้จ่ายการผลิตที่ปันส่วนอย่างเป็นระบบ ทั้งส่วนที่คงที่และค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรซึ่งเกิดขึ้นเพื่อแปลงสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ คือ ต้นทุนการผลิตทางอ้อมที่เกิดขึ้นในการผลิตด้วยจำนวนที่ค่อนข้างคงที่ โดยไม่สัมพันธ์กับปริมาณการผลิต เช่น ค่าเสื่อมราคา และค่าบำรุงรักษาอาคารโรงงาน อุปกรณ์โรงงานและสินทรัพย์สิทธิการใช้ที่ใช้ใน

กระบวนการผลิต และต้นทุนเกี่ยวกับฝ่ายจัดการโรงงานและการบริหารโรงงาน ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร คือ ต้นทุนการผลิตทางอ้อมที่ผันแปรโดยตรง หรือค่อนข้างจะผันแปรโดยตรงกับปริมาณการผลิต เช่น วัตถุดิบทางอ้อมและค่าแรงงาน ทางอ้อม และ 3) ต้นทุนอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้สินค้าคงเหลือนั้นอยู่ในสถานที่และอยู่ในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนของลำไย มากเจริญ (2560) ต้นทุนการผลิตถือเป็นต้นทุนที่จำแนกตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ซึ่งส่วนประกอบของต้นทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด เมื่อมีสินค้าที่ผลิตเสร็จแล้ว ต้นทุนดังกล่าวเรียกว่า ต้นทุนการผลิตหรือต้นทุนผลิตภัณฑ์ เมื่อจำหน่ายออกไป ต้นทุนของสินค้าส่วนที่จำหน่ายออกไปเรียกว่า ต้นทุนขาย แสดงในงบกำไรขาดทุนและยังมีค่าใช้จ่ายอีกจำนวนหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานเรียกว่าค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน หรือเรียกว่าค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ดังนั้นในงวดบัญชีจึงแบ่งต้นทุน ออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ดังนี้ 1) ต้นทุนผลิตภัณฑ์ คือ ต้นทุนที่ประกอบด้วยต้นทุนวัตถุดิบทางตรงใช้ไป ค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายการผลิต 2) ต้นทุนตามงวดเวลา คือ ต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการบริหารงาน ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการขายและค่าใช้จ่ายในการบริหาร

แนวคิดเกี่ยวกับผลตอบแทนของประภาภรณ์ เกียรติกุลวัฒนา (2561) ก็คืออัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร จะใช้ในการวัดประสิทธิภาพของการดำเนินงานในกิจการ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไรต่อยอดขาย และอัตราส่วนในการทำกำไรต่อเงินลงทุน อัตราส่วนนี้จะแสดงให้เห็นว่ากิจการมีความสามารถในการทำกำไรขั้นต้นเป็นสัดส่วนเท่าใดเมื่อเทียบกับยอดขายสุทธิ นอกจากนี้ถ้าอยากรู้อะไรว่าจะขายจำนวนเท่าใดถึงจะคุ้มทุนในแต่ละเดือน ความจำเป็นในการคำนวณจุดคุ้มทุนจึงมีความจำเป็นเพื่อให้ผู้ประกอบการทราบว่าในแต่ละเดือนจะต้องขายสินค้าในปริมาณเท่าไรถึงไม่ ดังนั้น จุดคุ้มทุน คือ ระดับการขายที่ทำให้กำไรเท่ากับศูนย์ หรือรายได้เท่ากับค่าใช้จ่าย หรือกำไรส่วนเกินเท่ากับต้นทุนคงที่ อาจกล่าวได้ว่าเมื่อกิจการสามารถขายสินค้าจนถึงระดับจุดคุ้มทุนแล้ว กำไรส่วนเกินของจำนวนขายที่เกินจุดคุ้มทุน คือกำไรจากการดำเนินกิจการนั่นเอง

ดังนั้นกรอบแนวคิดการวิจัยต้นทุนและผลตอบแทนการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านเมะหลวง อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) พื้นที่วิจัยได้แก่ บ้านแม่หลวง อำเภอมะเมาะ จังหวัดลำปาง วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในงานวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านแม่หลวง อำเภอมะเมาะ จังหวัดลำปาง จำนวนสมาชิกทั้งหมด 7 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ที่กำหนดคำถามและคำตอบไว้ให้เลือกรับรองเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยสัมภาษณ์กลุ่มจักสานบ้านแม่หลวง อำเภอมะเมาะ จังหวัดลำปาง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก แบบสัมภาษณ์ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ท่าน โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ความรู้ในการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก ประสบการณ์ในการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก ช่องทางในการจัดจำหน่าย ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก และส่วนที่ 4 ปัญหาหรือข้อเสนอแนะ

วิธีรวบรวมข้อมูล

- 1) ศึกษาจากเอกสาร วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ
- 2) นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างไปทดลองใช้กับผู้ประกอบการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 ราย และทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
- 3) ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเองหลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบเรียบเรียงและจัดลำดับเนื้อหาที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษา นำมาเขียนบรรยายตามประเด็นและนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา วิเคราะห์เนื้อหาความรู้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีทางสถิติเชิงพรรณนาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยหาค่าร้อยละและนำเสนอข้อมูลในลักษณะบรรยายผล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกใช้แนวคิดและสูตรการคำนวณ ดังนี้ ต้นทุนการผลิต = วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต + ค่าแรงงานการผลิต + ค่าใช้จ่ายการผลิต

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกใช้แนวคิดและสูตรการคำนวณดังนี้

3.1 อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios)

ผู้วิจัยทำการคำนวณอัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios) โดยใช้อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขาย ซึ่งสามารถที่จะคำนวณได้จาก

$$\text{อัตรากำไรขั้นต้น (\%)} = \frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขายสุทธิ}}$$

3.2 จุดคุ้มทุน (Break-Even Point Analysis) ซึ่งสามารถที่จะคำนวณได้จาก

$$\text{จุดคุ้มทุน (บาท)} = \frac{\text{ต้นทุนคง}}{\text{อัตรากำไรส่วนเกิน}}$$

$$\text{โดยที่ อัตรากำไรส่วนเกิน} = \frac{\text{ยอดขาย} - \text{ต้นทุนผันแปร}}{\text{ยอดขาย}}$$

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกของวิสาหกิจชุมชนบ้านแม่หลวง อำเภอแม่เมว จังหวัดลำปาง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีสถานภาพสมรส จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีประสบการณ์ในการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก ระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีความรู้และเทคนิคการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกจากการเข้าร่วมอบรมการส่งเสริมอาชีพของหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีช่องทางในการจำหน่ายโดยการจำหน่ายด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 100.00

ส่วนที่ 2 ต้นทุนการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก

ต้นทุนการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกประกอบด้วยวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิต ดังนี้

1. วัตถุดิบ (Materials)

จากการสัมภาษณ์วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสาน ได้ซื้อเส้นพลาสติกและสายยางทำหูกะเป๋าร้านค้าหรือแหล่งจำหน่ายทั่วไป แสดงรายละเอียดได้ดังนี้

- เส้นพลาสติกขนาด 6 มม. กิโลกรัมละ 120 บาท สานกระเป๋าสานได้จำนวน 3 ใบ ต้นทุนต่อหน่วย คิดเป็นเงิน 40 บาท

- สายยางทำหูกะเป๋าร้า ขนาด 8x9 เมตรละ 8 บาท ทำหูกะเป๋าสานได้จำนวน 2 หูต่อกระเป๋าสาน 1 ใบ ต้นทุนต่อหน่วย คิดเป็นเงิน 8 บาท

ดังนั้น ต้นทุนต่อหน่วยของวัตถุดิบทางตรงในการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก คิดเป็นเงิน

48 บาท

2. ค่าแรง (Labor)

จากการสัมภาษณ์วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสาน พบว่า ผู้สานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก สามารถผลิตกระเป๋าสานได้คนละ 2 ใบต่อวัน โดยใช้อัตราค่าแรงงานขั้นต่ำซึ่งกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดลำปางอยู่ที่ 332 บาท (ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 11), 2565) ทำให้เกิดต้นทุนค่าแรงต่อใบในการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก เป็นเงินจำนวนเท่ากับ 166 บาท

3. ค่าใช้จ่ายการผลิต (Factory Overhead)

ค่าใช้จ่ายในการผลิต คิดจากเครื่องมือและอุปกรณ์ในการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก ที่นำมาคิดค่าเสื่อมราคา ประกอบด้วย

- กรรไกรสแตนเลส ต้ามจับพลาสติก ขนาด 5 นิ้ว อันละ 59 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี
ค่าเสื่อมราคา 0.08 บาท

- สายวัด ยาว 150 เซนติเมตร อันละ 25 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี ค่าเสื่อมราคา 0.03 บาท

รวมค่าใช้จ่ายการผลิตต่อหน่วยเท่ากับ 0.11 บาท

สรุปได้ว่าต้นทุนของการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก ประกอบด้วย วัตถุดิบ 48 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 22.42 ค่าแรงงาน 166 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 77.53 และค่าใช้จ่ายการผลิต 0.11 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 0.05 รวมเป็นต้นทุนของการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกต่อหน่วยเท่ากับ 214.11 บาท โดยสามารถคำนวณต้นทุนของการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกต่อเดือนผลิตได้ 60 ใบ คิดเป็นต้นทุนจำนวนเงินเท่ากับ 12,846.60 บาท ประกอบด้วย วัตถุดิบ 2,880 บาท ค่าแรงงาน 9,960 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิต 6.60 บาท

ส่วนที่ 3 ผลตอบแทนการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก

ในการคำนวณผลตอบแทน ผู้วิจัยได้แยกการคำนวณออกเป็น 2 ส่วนคือ

3.1 อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มจักสาน ทำให้ทราบว่าจำนวนที่ขายได้เฉลี่ยต่อวันจะเท่ากับจำนวนที่ผลิต โดยขายในราคาใบละ 250 บาท ดังนั้นรายได้จากการจำหน่ายกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกต่อเดือนเท่ากับ 15,000 บาท (250 บาท*60 ใบ) ต้นทุนในการทำกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกต่อเดือน เท่ากับ 12,846.60 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกต่อเดือน เท่ากับ 2,153.40 บาท คิดเป็นอัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 14.36

3.2 จุดคุ้มทุน (Break-Even Point Analysis)

เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน ปริมาณและกำไร เพื่อวิเคราะห์หาจุดที่ปริมาณขายของกิจการมีรายได้คุ้มกับค่าใช้จ่ายทั้งหมดเพื่อไม่ให้ขาดทุนและใช้ในการวางแผนระยะสั้น

การคำนวณจุดคุ้มทุนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านเมะหลวง เพื่อหายอดขายที่ต้องขายกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกเป็นจำนวนกี่ใบ จึงจะคุ้มทุนโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จุดคุ้มทุน} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่}}{\text{อัตรากำไรส่วนเกิน}}$$

พบว่าจุดคุ้มทุนของการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกมีจุดคุ้มทุนเท่ากับ 2.33 ใบ คิดเป็นเงิน 582.50 บาท ซึ่งสามารถแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงรายได้ ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร กำไรขั้นต้นและจุดคุ้มทุนของกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก

รายการ	ต่อหน่วย	ต่อวัน	ต่อเดือน (บาท)
รายได้จากการจำหน่าย	250	500 (250*2)	15,000 (250*60)
ต้นทุนคงที่			
ค่าใช้จ่ายการผลิต	0.11	0.22	6.60
ต้นทุนผันแปร			
วัตถุดิบ	48	96	2,880
ค่าแรงงาน	166	332	9,960
รวมต้นทุนผันแปร	214	428	12,840
รวมต้นทุนการผลิต	214.11	428.22	12,846.60
กำไรขั้นต้น	35.89	71.78	2,153.40
อัตรากำไรขั้นต้น	14.36	14.36	14.36

จุดคุ้มทุนของกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก เท่ากับ 2.33 ใบ คิดเป็นเงิน 582.50 บาท

จากตารางที่ 1 แสดงว่า รายได้จากการจำหน่ายกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกต่อวัน เท่ากับ 500 บาท มีต้นทุนในการสานกระเป๋าสานต่อวัน เท่ากับ 428.22 บาท ทำให้มีกำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายกระเป๋าสานต่อวัน เท่ากับ 71.78 บาท และอัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 14.36

รายได้จากการจำหน่ายกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกต่อเดือนเท่ากับ 15,000 บาท ต้นทุนในการสานกระเป๋าสานต่อเดือน เท่ากับ 12,846.60 บาท เกิดกำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายกระเป๋าสานต่อเดือน เท่ากับ 2,153.40 บาท และอัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 14.36 และจะต้องขายกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกจำนวน 2.33 ใบ คิดเป็นเงิน 582.50 บาท จึงจะคุ้มทุน

ส่วนที่ 4 ปัญหาหรือข้อเสนอนะ

พบว่า กลุ่มขาดความเข้มแข็งและไม่ยั่งยืน ขาดการต่อยอดผลิตภัณฑ์โดยความช่วยเหลือที่ได้รับจากหลายหน่วยงานมักจะเป็นการให้เงินทุนสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นการช่วยเหลือที่ไม่ค่อยตรงประเด็นนัก เนื่องจากสิ่งที่ชุมชนต้องการคือเรื่องการบริหารจัดการในด้าน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การคิดต้นทุน เพราะกลุ่มขาดความรู้ทางด้านบัญชี นอกจากนี้ทางกลุ่มจักสานส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุเกิน 60 ขึ้นไป และไม่มีผู้สืบทอดซึ่งจะทำให้ภูมิปัญญาด้านการจักสานอาจสูญหายไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านเมะหลวงทำการจักสานเป็นอาชีพเสริมซึ่งได้รับความรู้ในการสานกระเป๋ามาจากการเข้าร่วมอบรมโครงการส่งเสริมอาชีพของหน่วยงานภาครัฐ โดยมีช่องทางในการจำหน่ายด้วยตนเอง

ในส่วนของต้นทุนของการสานกระเป๋ามาจากเส้นพลาสติก ประกอบด้วย วัสดุดิบ 48 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 22.42 ค่าแรงงาน 166 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 77.53 และค่าใช้จ่ายการผลิต 0.05 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 0.11 รวมเป็นต้นทุนของการสานกระเป๋ามาจากเส้นพลาสติกต่อหน่วยเท่ากับ เท่ากับ 214.11 เนื่องจากการสานกระเป๋ามาจากเส้นพลาสติกเป็นงานหัตถกรรมที่ต้องใช้ฝีมือ เวลาและแรงงานในการผลิตทำให้ต้นทุนการผลิตโดยส่วนใหญ่เป็นค่าแรงงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของมาลีรัตน์ สาผิว และคณะ (2563) ที่ผลวิจัยพบว่าต้นทุนในการลงทุนห่อเสื้อกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแพง เท่ากับ 244.60 บาทต่อผืน ประกอบด้วย วัสดุดิบทางตรง เท่ากับ 28.61บาทต่อผืน ค่าแรงงานทางตรง เท่ากับ 120 บาทต่อผืน และค่าใช้จ่ายในการผลิต เท่ากับ 95.99 บาทต่อผืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกึ่งกนก รัตนมณี และคณะ (2560) ที่ผลการศึกษาพบว่า รายการต้นทุนส่วนใหญ่ที่ทางกลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP ไม่ได้นำมาคำนวณรวมเป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์ด้วยวิธีการต้นทุนเต็มได้แก่ ค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายในการผลิตบางประเภท เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ทำให้การ คำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ไม่ครบถ้วน ซึ่งการคำนวณตามหลักผู้ผลิตมีแนวคิดที่ว่าถ้าไม่มีการจ้างแรงงานจากภายนอก และไม่มีการจัดซื้อวัตถุดิบทางอ้อม จะไม่มีต้นทุนค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายการผลิต ในขณะที่การคำนวณตามหลักการบัญชีมีแนวคิดที่ว่าถึงแม้จะใช้แรงงานในครอบครัวก็ต้องประมาณการเข้าเป็นต้นทุนการผลิตด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพะยอม นาจันทร์ และคณะ (2561) ที่พบว่าการวิเคราะห์ต้นทุนตามหลักผู้ผลิตอาจทำได้กำไรที่ไม่แท้จริง เนื่องจากต้นทุนในการผลิตมีเพียงชนิดเดียว คือ ค่าวัสดุดิบทางตรง ซึ่งการคิดต้นทุนตามหลักผู้ผลิตจะไม่นำค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายการผลิตมาคิดเป็นต้นทุน เนื่องจากเป็นการใช้แรงงานของตนเอง ไม่ได้จ้างแรงงานจากภายนอก

สำหรับผลตอบแทน พบว่ารายได้จากการจำหน่ายกระเป๋ามาจากเส้นพลาสติกสูงกว่าต้นทุนในการสานกระเป๋ามา เมื่อคำนวณอัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร มีอัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายคิดเป็นร้อยละ 14.36 แสดงให้เห็นว่าการสานกระเป๋ามาจากเส้นพลาสติกบ้านเมะหลวง อำเภอแม่เมะ มีผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุน ถึงว่าอัตราส่วนจะไม่มาก แต่มีความน่าลงทุนเนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตหาได้ง่ายตามท้องตลาดทั่วไป และไม่ ขาดแคลนทำให้สามารถผลิตได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหากวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานต้องการเพิ่มอัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายควรเพิ่มทักษะด้านเทคนิคการสานให้สามารถสร้างความโดดเด่น มีความสวยงามเป็นที่ต้องการของลูกค้าและควรมีการต่อยอดการผลิตภัณฑ์ โดยมีการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีความหลากหลายและที่ีมีความเป็นเอกลักษณ์ ก็จะทำให้สามารถกำหนดราคาขายได้สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลีณี ศรีไมตรี และนิภา ชุณหวิญญ์กุล (2560) ได้แสดงว่าการสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ ด้วยการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีความหลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคทั้งในด้านขนาด ลวดลาย รูปทรงที่สามารถพัฒนาสร้างสรรค์เพื่อใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ได้อีกด้วย

นอกจากนี้การที่กลุ่มจักสานมีการกำหนดราคาขายใช้วิธีกะประมาณโดยไม่ได้ใช้หลักการใด ๆ ไม่มีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน และบันทึกการขายตามระบบบัญชี จึงทำให้ไม่มีข้อมูลในการตั้งราคาที่เหมาะสม ซึ่งการตั้งราคาโดยกะประมาณมีผลทำให้การตั้งราคาขายต่ำไปและอาจขาดทุนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญภา หวังที่ซอบ และสุภลักษณ์ จงรักษ์ (2564) ที่ผลการวิจัยในการใช้ข้อมูลทางการบัญชี พบว่าการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ในปัจจุบันไม่มีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน มีการกำหนดราคาขายโดยใช้การกะประมาณมีความสามารถในการบัญชีเล็กน้อย ทำให้การคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ไม่ครบถ้วน และสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ รัตนพรหม และคณะ (2564) ที่กลยุทธ์การตั้งราคาเป็นวิธีการที่ใช้สำหรับการตั้งราคาสินค้าตามนโยบายราคาที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้ซื้อยอมรับราคาที่ตั้งขึ้นมา ซึ่งการตั้งราคานับเป็นสิ่งท้าทายความสามารถของผู้ประกอบการต่อการกำหนดระดับราคาของสินค้าก่อนวางจำหน่ายให้มีความเหมาะสมต่อปัจจัยแวดล้อมต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทนา แจ้งสว่าง (2566) ที่มีการกำหนดราคาขายและการวางแผนกำไรเหมาะสมตามความต้องการของผู้ประกอบการ และสอดคล้องกับแนวคิดของศศิวิมล มีอำพล (2560) ที่กล่าวว่ากำหนดราคาขายโดยใช้ต้นทุนเป็นฐานจะใช้ราคาต้นทุนแล้วปรับเปลี่ยนขึ้นโดยการกำหนดจากส่วนเพิ่มที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการข้อมูลจากวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านเหมาะหลวง อำเภอมะเมาะ จังหวัดลำปาง ที่ทำสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก ที่ใช้ในการคำนวณต้นทุน ผลตอบแทน และราคาขาย ที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ ซึ่งกลุ่มจักสานไม่มีการจดบันทึกตามระบบบัญชี ข้อมูลจึงอาจมี ความคลาดเคลื่อนได้ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมส่งเสริมการให้ความรู้ด้านบัญชีให้กับทางกลุ่มรวมถึงต้องมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทางกลุ่มจักสานสามารถกำหนดราคาขายที่จะสามารถแข่งขันในท้องตลาดได้
2. กลุ่มผู้ผลิตส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งไม่มีการขยายจำนวนสมาชิกและไม่มีการสืบทอดภูมิปัญญาดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือพัฒนาชุมชน ควรเข้ามาส่งเสริม สนับสนุนให้คนรุ่นใหม่ในพื้นที่เห็นถึงประโยชน์และรายได้ที่จะได้รับการสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก ตลอดจนการพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีความหลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคในด้านรูปทรงและลวดลาย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนทางด้านการตลาด ด้านการส่งเสริมการขายให้กับผู้ผลิตกระเป๋าสานจากพลาสติกเพื่อเพิ่มช่องทางในการจำหน่ายและเพิ่มรายได้
2. ศึกษาการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรม องค์ความรู้ในการต่อยอดเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ในการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งกนก รัตนมณี, ณพงค์ วิวัฒน์สรรพกิจ, ปรัชญศรัณย์ มรรษานันย์, ปิยะวัฒน์ โสธารัตน์ และ
วิซชากร จินดากุล. (2560). การศึกษาการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ของโครงการหนึ่งตำบล
หนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดตรัง. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*, 15(1), 75–84.
- ฐิติรักษ์ โปตะวณิช และวลัยกร ก้านลาย. (2565). การวางแผนตลาดผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานพลาสติกของกลุ่ม
แม่บ้านชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. *วารสารนิเทศสยามปริทัศน์*, 21(2), 232-254.
- ณัฐนรี ชำเอี่ยม. (2557). การออกแบบกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก ชุมชนบ้านบึง ตำบลศรีภิรมย์ อำเภอ
พรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการ
ออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- ทิพวรรณ รัตนพรหม, นิฟาติยะ ปัตนวงศ์, นันทิกานต์ ประสพสุข และ เนตรวดี เพชรประดับ. (2564). การ
วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์กล่องชิโปรอบจากกระจุทรายยา: กรณีศึกษาวิสาหกิจ
ชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์กระจุรบ้านพรุกาบแดง 110/1 หมู่ที่ 7 ตำบลไพรวัน อำเภอดงบัง
จังหวัดนครราชสีมา เพื่อกำหนดราคาขายที่เหมาะสม. ใน *การประชุมหาดใหญ่วิชาการ
ระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 12*, น.1531-1544. หาดใหญ่: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- นันทนา แจ่งสว่าง. (2566). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตกะหรี่ปั๊บบนสวนพินิจตร
ตำบลเขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. *วารสารละคริมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*, 7(1),
91-101.
- ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 11). (2565, 19 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม
139 ตอนพิเศษ 221 ง. หน้า 4 - 5.
- ประภาภรณ์ เกียรติกุลวัฒนา. (2561). *การบัญชีต้นทุน*. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- พวงทอง วรรณิเวชศิลป์, กิตติวงศ์ สาสาด, ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ และ จรัสศรี หัวใจ. (2561). การพัฒนา
รูปแบบการบริหารธุรกิจกลุ่มอาชีพกระเป๋าสานเส้นพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอ
พนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า*, 5(2), 9-15.
- เพ็ญภา หวังที่ซอบ และ สุภรณ์ จงรัช. (2564). การใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหารงานของกลุ่มผู้ผลิต
ผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษากลุ่มจักสานผักตบชวาบ้านกูป ตำบลหันสัง อำเภอบางปะหัน จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(3), 122-130.
- มาลินี ศรีไมตรี และ นิภา ชุนทัญญูกุล. (2560). การพัฒนากิจกรรมทางการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์หวดหนึ่งข้าว
อัจฉริยะของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานเชิงนวัตกรรม. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, 5(2),
215–225.

- มาลีรัตน์ สาพิว, รุ่งฤดี ภิรมย์ไกรภักดิ์, ธัญญลักษณ์ เวียงอินทร์, ชลธิชา สุทธิประภา, วรณนิภา ไพรวัลย์ และ พรณิภา สิงลี. (2563). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการทอเสื่อกกสายธรรมชาติแบบพับขนาด 200x200 ซม. ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแพง หมู่ที่ 11 ตำบลบ้านแพง อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัด มหาสารคาม. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 10(3), 254-264.
- ลำไย มากเจริญ. (2560). *การบัญชีต้นทุน*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ทริปเพิ้ลเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- ศศิวิมล มีอำพล. (2560). *การบัญชีเพื่อการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพฯ: สมาธรรม จำกัด
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2566). ประกาศสภาวิชาชีพบัญชีมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 2 เรื่องสินค้า คงเหลือ. สืบค้นจาก <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/100652>.
- สุพะยอม นาจันทร์, ปทุมพร หิรัญสาลี, จุไรรัตน์ ทองบุญชู, วรกร ภูมิวิเศษ และ ลักขณา คำชู. (2561). ต้นทุนและ ผลตอบแทนในการลงทุนของกลุ่มหัตถกรรมบ้านชุมพอ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. ใน *รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 2*, (น.923-939). สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- เสรี พงศ์พิศ. (2552). *เศรษฐกิจเพียงเกิดได้ถ้าใจปรารถนา*. กรุงเทพฯ: พลังปัญญา.